

Egri papság Sekrestyések kézikönyve

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

SEKRESTYÉSEK KÉZIKÖNYVE

Impresszum

Egri papság
Sekrestyések kézikönyve

Összeállította: az egri egyházmegyei papság munkabizottsága:

Juhász Imre
Kormos Gyula
dr. Medvegy János
Papp Endre
Székely Dénes

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet az Egri Főegyházmegyei Liturgikus Bizottság kiadásában jelent meg 1996-ban Egerben. Az elektronikus változat a Liturgikus Bizottság engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog az Egri Főegyházmegyei Liturgikus Bizottságé.

Tartalomjegyzék

Impresszum.....	2
Tartalomjegyzék.....	3
Előszó.....	6
A sekrestyés.....	7
1. Hivatása.....	7
2. Alkalmazása.....	7
3. Jellemzői.....	7
4. Magánélete.....	7
5. Munkaterülete.....	7
6. Munkaszerződése.....	8
7. Felettese.....	8
Irányelvek, bevezető gondolatok.....	9
A templom takarítása.....	9
A templom nyitása és zárása.....	9
A templom berendezésének karbantartása.....	9
A templom kivilágítása.....	9
A templom környékének gondozása.....	9
A templom fűtése.....	10
Az oltárok díszítése.....	10
A sekrestye.....	10
A harangozás.....	10
A templomi ruhák kezelése.....	10
A gyertyák kezelése.....	11
A templomi ruhák mosása.....	11
A templomi ruhák raktározása.....	11
Szent edények, fémtárgyak karbantartása.....	11
Az egyházi naptár (direktórium).....	12
I. A szentelmények.....	13
Litánia kézi feszülettel.....	13
Litánia szentségkítéssel.....	13
Szentségimádás.....	13
A hívek meghintése szenteltvízzel.....	14
Igeliturgia.....	14
Rózsafüzér.....	14
Keresztút.....	14
Temetés.....	14
Sírköszentelés.....	14
II. A szentmise.....	15
A kehely előkészítése.....	15
A misekancsók (ampolnák).....	15
Misekönyvek.....	15
A miséző pap öltöztetése.....	15
A ministránsok.....	16
Ünnepélyes mise, koncelebrálás.....	16
Gyázmise lucernáriummal.....	16
A mise befejezése.....	16

III. A szentségek	17
A keresztség	17
Bérmálás	17
Oltáriszentség.....	17
A bűnbocsánat szentsége	17
Szentkenet szentsége.....	18
A házasság szentsége	18
IV. Az egyházi év	20
Advent.....	20
Karácsony	20
Évvégi hálaadás	21
Vízkereszt	21
Húsvéti ünnepkör	22
Nagyböjt.....	22
Hamvazószerda	22
Nagyböjt 5. vasárnapja (régbben feketevasárnap)	22
Virágvasárnap (az Úr szenvedésének vasárnapja).....	22
Nagycsütörtök	23
Nagypéntek	23
Nagyszombat. Húsvéti vigília.....	24
Húsvétvasárnap	26
Húsvét 3. vasárnapja	26
Pünkösd.....	27
Évközi idő	27
Jelentősebb ünnepek az évközi időben	28
Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony)	28
Torokmegáldás (balázsolás).....	28
Gyermek- illetve virágáldás	28
Autók megáldása.....	29
Elsőáldozás	29
Úrnapja.....	29
Templom búcsú.....	30
Szentírás vasárnapja.....	30
Terménymegáldás	31
Halottak estéje és napja.....	31
V. Liturgikus könyvek	32
Misekönyv I.	32
Misekönyv II.	32
Kis misekönyv	32
Olvasmányok könyve.....	32
Olvasmányok könyve I–II.....	32
Olvasmányok könyve III.....	32
Olvasmányok könyve IV.	32
Egyetemes könyörgések (Oratio fidelium)	32
Kézikönyv a szertartásokhoz (Manuale rituum)	33
Római szertartáskönyv (Rituale romanum)	33
„Szentségimádás”	33
A liturgikus könyvek gondozása.....	33
Latin szavak magyar jelentése	34
Tárgymutató.....	36

Felhasznált irodalom.....	38
A sekrestyés imája	39
Gárdonyi Géza: Esti harangszó.....	40
Az egyházi év mozgó ünnepeinek táblázat.....	42
Utószó	43

Előszó

A II. Vatikáni Zsinat Liturgikus Konstitúciója sürgeti, hogy a hívek a szent cselekményekben tudatosan, tevékenyen és gyümölcsözően vegyenek részt.

Mindez csak akkor valósítható meg, ha a liturgikus tevékenység előkészítésében nélkülözhetetlen szerepet betöltő sekrestyések megfelelő liturgikus ismerettel rendelkeznek.

Ezért hálásan köszönöm mindazok közreműködését, akik ennek a könyvnek összeállításával hozzájárultak istentiszteleteink szebbé tételéhez, és egyben olyan segédeszközt adnak a sekrestyések kezébe, amely hozzásegíti őket a vatikáni zsinat célkitűzéseinek megvalósításához.

Kívánom testvéreimnek, akik Isten házának ékességéért, istentiszteleteink áhítatáért fáradoznak, használják ezt a könyvet szolgálatuk javára.

Eger, 1996. Sarlós Boldogasszony ünnepén

Dr. Seregély István
egri érsek, az MKPK elnöke

A sekrestyés

1. Hivatása

A sekrestyési munkakör a liturgiához kapcsolódó fontos isten- és emberszolgálat. Betöltésére olyan világi férfi vagy nő alkalmas, aki elhivatottságot érez a katolikus Egyház szellemében a templom szolgálatára, és örömet találja sajátos feladatainak teljesítésében. Szükséges tehát, hogy hivatásként fogja fel szolgálatát, amely elsősorban a papot segíti lelkipásztori feladatai teljesítésében: előmozdítja az istentisztelet méltó végzését és a hívek bekapcsolódását. Így bizonyos közvetítő szerepe van a pap és a nép között. A nép felé képviseli a lelkipásztor szándékait, másrészt a pap felé a hívek jogos igényeit.

2. Alkalmazása

A sekrestyés az egyházközség alkalmazottja, akit a plébános ajánlására a képviselő-testület választ. Fizetését az egyházközségtől kapja. Feladatainak ellátása során a látszatát is kerülje annak, hogy a papot irányítani akarja. Ugyanakkor legyen benne kezdeményező készség mindarra, amivel a hívek számára az istentiszteletet gyümölcsözővé, vonzóvá teheti.

3. Jellemzői

Legyen őszintén vallásos, egyházhű, tisztaságszerető, józanéletű, pontos, anyagiak terén megbízható, felettesével szemben engedelmes, és minden munkáját hittel végezze. A szentmisén lélekkel vegyen részt és lehetőleg járuljon szentáldozáshoz. Ha vasárnap több szentmisén kell részt vennie, akkor egy szentmisén legyen valóban személyes részvétellel, a többin pedig olvashat szentírást, vallásos könyvet, hitbuzgalmi újságot.

4. Magánélete

Családi életében és a társadalomban példát mutat hiteles keresztény életével. Gondosan kerül a botrányokat (iszákosság, rendetlen házasság). A keresztény értékeket megtagadó politikai csoportosulásokban nem vesz részt. Tőle telhetően igyekszik mindent megtenni gyermekei vallásos nevelése érdekében. Jól kell ismernie a katolikus hit igazságait, főleg azokat a szertartásokat, amelyekben neki aktív szerepe van. Még amiatt is, hogy a hívek kérdéseire adott esetben választ tudjon adni.

5. Munkaterülete

Szolgálati helye a templom, ahol értékes berendezéseket, ruhákat, perselyeket őriz, kezel, gondoz. Munkaterületéhez tartozik a templom udvara, kertje, járdája és azok az épületrészek is, amelyek nincsenek szem előtt: a templom padlása, raktára és a torony. A sekrestyésnek általában szoros kapcsolata van a ministránsokkal. Ha a lelkipásztor rábízta őket, szívesen foglalkozzon velük. Azon legyen, hogy a ministránsok minél tevékenyebben vegyenek részt a szentmisén és egyéb szertartásokon. A sekrestyében fegyelmezze őket, nevelje rendre, de ezt mindig szeretettel tegye. Mivel a templom vallási életünk központja, benne a sekrestyés minden körülmények között jelentős szerepet tölt be.

6. Munkaszerződése

Munkarendjét, feladatait, jogait és kötelezettségeit az a munkaszerződés tartalmazza, amelyet munkába lépésekor aláírt és felettes hatósága jóváhagy. Ez rögzíti munkabérét, szabadnapját, évi szabadságát és munkaköri leírását. A sekrestyés munkája, az egyházközségben betöltött szerepe tehát nem jelentéktelen. Sokat tud jól tenni, de sokat tud rontani is. Soha ne feledje: olyan az egész munkaköre, mint a tartóra állított mécses!

7. Felettese

Közvetlen főnöke a mindenkori plébános, akinek lelkiismereti kötelessége, hogy ellenőrizze alkalmazottjainak tevékenységét és a templom rendjét. A plébános közvetlen felettese a kerületi esperes.

Irányelvek, bevezető gondolatok

A templom takarítása

Kis és nagy templomok egyik fő ékessége a rend és a tisztaság. Ezért a sekrestyés nagy gondot fordítson a rendszeres takarításra. A takarítás módját és idejét úgy válassza meg, hogy a templom belseje mindig a hely méltóságát tükrözze. Ma már a technika hatásos segítséget nyújt ahhoz, hogy kevés por kerüljön a templom légterébe, de a gondos portörítés soha nem maradhat el.

Az évi nagytakarítás alapos legyen! Az évi nagytakarítás legtöbbször meghaladja egy ember erejét, akármilyen kicsi is egy templom. Ezért célszerű erre az alkalomra templomi hirdetés útján, esetleg az Oltáregylet vagy a karitás csoport bevonásával segítő társakat megszervezni. Terjedjen ki az ablakok, magas párkányok, oltárképek, szobrok, a szószék fölötti díszítések tisztítására, a szőnyegek, üléshezátok kiporolására. A fémtárgyak megtisztítására is gondolni kell.

Az oltárok és a szobrok aranyozott részeit nem szabad vizes ruhával törölgetni, mert a nedvesség árt az aranyozott felületnek. A szenteltvíz tartójára külön gondot kell fordítani. Azokat minden héten egyszer ajánlatos kimosni és tiszta szenteltvízzel feltölteni. Bevált a szivacs alkalmazása, de legalább évente cserélni kell. A fémből készült hordozható szenteltvízhintőkben nem szabad szenteltvizet tárolni, mert sótartalma miatt oxidálódik. Ajánlatos a szenteltvízbe fertőtlenítőt tenni: egy neo-magnol tableta 10 liter vízhez elég.

A templom nyitása és zárása

A templom nyitásának időpontját a plébános határozza meg. A sekrestyés anyagi felelősséggel tartozik a templomban lévő értékekért, amelyeket leltárba foglalva vesz át szolgálata kezdetén. Ezért minden liturgia után gondosan kulcsra kell zárni a templomot, a sekrestyét és a tornyot, de a műemlék templomoknál gondolni kell arra, hogy idegenek is szeretnék látni a templomot belülről, különösen nyári időben.

A templom berendezésének karbantartása

A templom berendezéseinek karbantartását csak felettese tudtával és beleegyezésével végezheti. A templom fából készült tárgyaira különösen vigyázni kell. Tilos ezekbe szöget verni, de még a rajzszőget is csak nagy körültekintéssel lehet használni!

A templom kivilágítása

A villany használata általános. A plébános határozza meg, milyen legyen a kivilágítás. Hétköznapokon kis látogatottság mellett kevesebb égőt kapcsolunk be, mint vasárnap. Az összes fényforrást akkor kapcsoljuk be, ha van értelme: esküvőn, nagy ünnepeken. A meghibásodott égőt mielőbb ki kell cserélnie.

A templom környékének gondozása

A sekrestyés feladata a templom környékének rendben tartása is. Gondoskodik a járda, a lépcsők takarításáról. Télen idejében elsepri a havat, nehogy eljegesedjen a templomtér, a

bejárati lépcső és a járda. A templomkert fűvét rendszeresen kaszálja vagy mással kaszáltatja. Ajánlatos a fűnyíró használata. Ősszel a fák lehullott lombját elhordja.

A templom fűtése

A sekrestyés kezeli a templom fűtőberendezését. Ehhez ismernie kell a be- és kikapcsolás műveletét. A fűtést a plébános rendelkezésének megfelelően végzi. Ha a gyóntatószékben vagy az orgonánál hősugárzót alkalmaznak, azok kikapcsolásáról mindig győződjön meg, amikor a templomot bezárja.

Az oltárok díszítése

Az oltárok díszítését a hétvégi takarítás alkalmával lehetőleg személyesen végzi a sekrestyés. Ha a díszítést nem maga végzi, köteles azt ellenőrizni. Adventben és nagybőjtben – az örvendetes vasárnapot kivéve – nem teszünk virágot az oltárra, a tabernákulum fölé pedig semmilyen esetben. Az oltárok és a szobrok művirággal nem díszíthetők.

A sekrestye

A sekrestye a templom szerves része, a sekrestyés szolgálati helye. Innét kíséri figyelemmel a szertartást, amely a templomban folyik. Csak indokolt esetben hagyja el a sekrestyét a liturgikus cselekmények alatt. A perselyezést mindig felajánlaskor indítsa el, akár személyesen végzi, akár mással végezteti. Minden liturgikus cselekménybe kapcsolódjon be énekkel, imával, térdeléssel. Olvasmányok, szentbeszéd és Úrfelmutatás alatt kerüljön minden mozgást a templomban. Tartson rendet maga körül. A ruhák és egyéb használati tárgyak lehetőleg a szekrényben legyenek. Templomi szolgálatát a helyhez méltó öltözetben végezze.

A harangozás

A harangokat mindig rendeltetésüknek megfelelően használjuk: liturgiára, haláleset idején, Úrangyalára, körmenetek alatt, búcsúok fogadására vagy a plébános intézkedésére.

Liturgiára az első harangszó a nagy haranggal történik kezdés előtt félórával. A beharangszót az istentisztelet kezdetekor végezzük 2 vagy 3 haranggal. A harangozásban a sekrestyés pontos legyen! Úrangyalára ma már csaknem mindenütt beprogramozott automaták működnek. Ezeknél akkor kell odafigyelni, ha áramkimaradás van.

Halottnak a helyi szokás szerint harangozzunk, de mindenkor a plébános tudtával, hozzájárulásával. Püspökkari rendelkezés tiltja a harangszót olyan halottnak, aki nem részesül egyházi temetésben. A haláleset közlése után a sekrestyés mielőbb csendít a lélekaranggal: férfiak 3 versben (két megszakítással), nőnek 2 versben (egy megszakítással), gyermeknek egy versben. A temetéshez egy kísérő harangszó jár. A halvafekvőért végzett misék végén a „Ments meg engem Uram...” ének alatt is szólnak a harangok. A sekrestyésnek legyen gondja a harangok karbantartására, hacsak a plébános másképp nem rendelkezik. A csapágyak rendszeres olajozása is az ő feladata. Tanácsos évenként legalább kétszer.

A templomi ruhák kezelése

A sekrestyés egyik szép és fontos feladata a templomi ruhák gondozása. Ennek egyik része a rendszeres szellőztetés. A miseruhákat, palástokat, a szőnyeget évente több alkalommal szellőztesse. Nyári időben jó hatást lehet elérni azáltal, hogy a szekrényajtókat kinyitja, az

ablakokat kitarja. A ruhákat, főleg az oltárterítőket és a ministránsok ruháját védeni kell a gyertyacsepegéstől.

A gyertyák kezelése

A miséző oltáron a szentmiséhez két gyertyának kell égnie. Ezekre akkor is szükség van, amikor az egész templom villanyfényben úszik. Szentségkitétel alkalmával több gyertyát szoktunk gyújtani az Oltáriszentség tiszteletére. A használatba vett gyertyákat takarékoság céljából lehetőleg egészen égessük le.

A gyertyákat a mise kezdete előtt néhány perccel gyújtjuk meg és a hívek távozása után oltjuk el. A gyertyák meggyújtásához használt gyufaszálat nem szabad az oltáron a gyertyatartóban hagyni, hanem visszavisszük a sekrestyei szemétygyűjtőbe. Magasan elhelyezett gyertyák gyújtására használhatók olyan gyújtogatók, oltogatók, amelyeknek kúpos részében zárt üveg van. Ebbe denaturált szeszt öntünk és az abból kicsüngő kanócot meggyújtva csepegés nélkül lehet a gyertyákat meggyújtani.

Az új gyertyákat mindig függőlegesen kell beállítani. A ferde gyertya csepeg. A gyertyák kezeléséhez tartozik: gyújtás előtt a kanócvég lecsippentése, a gyertyavég kiemelkedő karimájának lefaragása és az oldalakról a gyertyaolvadék eltávolítása. Mindez a sekrestyében kis késsel egy doboz felett történjék. A gyertyacsepegéstől jól védi a terítőt a gyertyatartókon elhelyezett kis tányér, amelyet bádogból is lehet készíteni. Az oltáron, ahol a szentmisét végzik, elektromos műgyertyát nem szabad alkalmazni.

A templomi ruhák mosása

A templomi fehérneműket a sekrestyés maga mossa vagy mással mosatja, de a ruhák tisztaságáért minden esetben ő felel. Neki legyen gondja arra, hogy a mosást áztatás előzze meg. Csipkés ruhákat nem szabad mosógépbe tenni. Ha valamelyik fehérnemű hibás, vasalás előtt javítsa ki. Hímzett miseruhák, stóla, palástok tisztítása vegyi úton történik és a plébános engedélyével. A kehelykendőt és a kéztörlő kendőt nem kell keményíteni, a korporálét azonban lehet.

A templomi ruhák raktározása

A miseruhákat és a palástokat megfelelő méretű vállfákon szekrényben kell tartani. Ha fiókokban tároljuk, az gyűrődésmentesen történjék. A mosásra váró ruhákat el kell különíteni a tisztáktól.

Szent edények, fémtárgyak karbantartása

A liturgiához különböző fémtárgyakat használunk: misekehely, áldoztató kehely, szentségmutató, kézi feszület, füstölő, gyertyatartók, tömjéntartó, szenteltvízhintő, csengők, tálcák, perselyek stb. Mind drágák, értékesek. Karbantartást igényelnek. Tisztításukra nem használható maró és karcoló anyag. Kerülni kell az olyan vegyszerek használatát, amelyek a vésetekbe beragadnak.

Jó tudni, hogy az aranyozott kelyhek tisztítására újabban kereskedelmi forgalomba hoztak olyan anyagot, amellyel eredményesen lehet az aranyozott felületeket megtisztítani anélkül, hogy az aranyozott rész legcsekélyebben károsodna. Ez egy krémpúder, amely tubusos kivitelben, „Cecilia make up” felirattal megtalálható nagyobb drogériákban.

Az egyházi naptár (direktórium)

A direktórium eligazítást ad a szertartások végzéséhez. Jelzi a liturgikus ruhák napi színét, tájékoztatást ad az ünnepekkel kapcsolatos tennivalókról. A bal margóján található színjelzések szerint kell a miseruhát kikészíteni. Ha a naptár egy napra több színt is jelez, a plébános határozza meg a liturgikus színt. A kijelölt színtől eltérően akkor lehet feketében halottért misézni, ha a színjelzés mellett 3-as szám áll. Az egyházi év folyamán állandóan figyelemmel kell lenni azokra az előírásokra, amelyeket a direktórium közöl.

I. A szentelmények

Litánia kézi feszülettel

Előkészítendőik:

- karing,
- palást a napi színnek megfelelően,
- stóla a palásthöz igazodó színben,
- kézi kereszt (pacifikálé),
- ministránsruhák napi színben,
- esetleg térdeplő.

Vesperás esetén ugyanúgy kell végezni mindent, mint litániák kapcsán.

Litánia szentségkítéttel

Megfelelő időben parazsat kell készíteni a füstöléshez. Ennek legegyszerűbb módja az, hogy a faszenet rezsón izzítjuk és csípővassal berakjuk a füstölőbe. Előkészítendőik:

- vélum,
- karing,
- palást stólánál,
- ministránsruha a napi színben,
- térdeplő, rajta a szertartáskönyvvel,
- tömjén.

Lebonyolítása:

A ministráns/sekrestyés az oltárhoz kíséri a papot. Viszi magával a tüzet a füstölőben, a tömjént, a vélumot. Miután a pap a szentségmutatót az oltárra helyezte, átadja neki a tömjént, felemeli a füstölő fedelét, a pap tömjént tesz a tűzre, átveszi a füstölőt és incenzál. Incenzálás alatt a ministráns/sekrestyés feladja a vélumot. Amikor a pap vélummal tartva a szentséget a nép felé fordul, a ministráns/sekrestyés térdelve hármassal tömjénezést végez. Áldás után a pap veszi át a füstölőt incenzálásra. Ezalatt a ministráns/sekrestyés leveszi a pap válláról a vélumot és karjára teszi. Majd átveszi a füstölőt és letérdel. Majd a füstölőt, tömjént és a vélumot visszaviszi a sekrestyébe. A litánia végén ezeket visszahozza az oltárhoz. A szentségbetételnél minden ugyanúgy történik, mint a szentségkítétnél a litánia elején.

Ha a szentségkítétel nem monstranciával, hanem áldozatókehellyel történik, a sekrestyés ugyanígy jár el, de elmarad a tömjénezés, és így tűz nem kell.

Szentségbetételnél ugyanaz a tennivaló, mint a kítétnél. Az oltárhoz akkor indul ki a fenti kellékekkel, amikor a kántor megkezdi a szentségbetételre szóló éneket.

Szentségimádás

A szentségimádás a kitett Oltáriszentség előtt tarthat egy órán át, vagy egész napon keresztül. Utóbbi esetben folyamatosan figyelni kell a gyertyákat. Szentségkítétnél és szentségbetételnél ugyanúgy járunk el, mint szentséges litánia esetében.

A hívek meghintése szenteltvízzel

Ahol szokásban van, a miséző pap vasárnapokon végzi a szentmise elején a kezdő ének és a köszöntő szavak után. Utána a szentmise a Dicsőséggel folytatódik. Kellékei: szertartáskönyv, szenteltvízhintő.

Igeliturgia

Két részből áll:

1. bevezetés után szentírási olvasmányok és
2. áldoztatás.

Végezheti férfi vagy nő, aki erre főpásztorától megbízást kapott. A szertartást végző személy karinget vagy miseinget visel és ha a diakónus végzi, napi színnek megfelelő stólát. Az oltáron ugyanúgy kell gyertyát gyújtani, mint szentmiséhez. Előkészítendő: olvasmányok könyve és misekönyv.

Rózsafüzér

Önálló szertartásként szoktuk végezni októberben. De évközben is bármikor végezhető szentmise előtt vagy után. Azonban szentmise alatt soha! Ha a rózsafüzér végén cibóriummal áldást ad a pap, a sekrestyés ugyanúgy jár el, mint a litániák alkalmával.

Keresztút

Rendszerint nagybőjtben végezzük. Azokat kell előkészíteni, amik a litániához szükségesek.

Temetés

Gyermek temetése alkalmából a következőket kell előkészíteni:

- karing,
- fehér palást és stóla,
- kézi kereszt, ha nincs a ravatalozóban,
- temetőkönyv, papsapka,
- szenteltvízhintő,
- lobogó helyi szokás szerint,
- ministránsruha (piros),
- körmeneti kereszt, amely a ravatalozóban szokott lenni.

Felnőtt temetéséhez ugyanazokat a kellékeket kell előkészíteni, mint a gyermektemetéshez. Azonban a pap és a ministránsok fekete színű ruhát viselnek. A lobogók helyi szokás szerint.

Amikor a halotti menet a ravatalozóból a sírhoz indul, legyen kíséző harangszó. Esős idő esetén a szertartás után a ruhák és a lobogók kiterítve szárítandók. A lobogókat vizes állapotban soha ne göngyöljük össze.

Sírkőszentelés

A szertartást végző papot vagy diakónust a sekrestyés kíséri, aki gondoskodik karingről, lila stólaról és szenteltvízről. Több helyen szokás, hogy a papot csak a kántor kíséri, ami jobb, mert a szertartást ének vezeti be vagy zárja.

II. A szentmise

1. A szentmise Jézus Krisztus kereszttáldozatának megjelenítése, ezért nagy tisztelettel kell végeznünk mindent, ami vele kapcsolatos.

2. A szentmiséhez olyan színű miseruhát kell kikészíteni, amelyet a direktórium jelöl. A napi szintől a miséző pap akkor tér el, ha temetési vagy más alkalmi misét végez. Az eltérést a plébános a heti miserendben rendszerint feltünteti. A kikészített miseruha színével egyezzen a stóla és a kehelytakaró színe. Az egyes részek így kerülnek az öltöztető asztalra:

- a miseruhát bélésével kifordítva, kisimítva tesszük az öltöztető asztalra,
- a stólát ráhelyezzük. Ügyeljünk arra, hogy a stólán a fehér védőszalag mindig tiszta legyen,
- a zsinórt a miseruha mellett oldalt helyezzük el. Öltöztetésnél a zsinórt úgy adjuk hátulról a pap kezébe, hogy a zsinór bojtja neki jobb kezébe jusson,
- a vállkendő legfelülre kerül szétnyitva, két kötöző szalagjával középre hajtva.

A kehely előkészítése

A kehely előkészítésekor legyen kéznél egy finom, puha ruha, amellyel finoman áttöröljük a kelyhet. Egymásután helyezzük rá a kehelykendőt (középen kissé benyomva) a paténát (szintén finoman áttörölve), a nagy ostyát, a kehelyfedőt, végül a kehelyabroszt (korporálét). Legfelülre kerül a tabernákulum kulcsa. A kelyhet ezután a liturgikus rendelkezéseknek megfelelően az oltár közelében elhelyezett előkészítő asztalra helyezi el a sekrestyés.

A misekancsók (ampolnák)

Mindig tisztára törölve legyenek eltéve. Az ampolnákat tálcára helyezzük, a boros kancsót jobbra, a vizes kancsót mellette balra, kéztörölő kendővel letakarjuk és kikészítjük arra a helyre, ahonnan a ministránsok az oltárhoz viszik. A bort, ostyákat és a vizet ajánlatos elzárható szekrényben tartani. Nagy nyári melegben csak 3-4 napra való bort tartunk a sekrestyében.

Misekönyvek

A misekönyvek nagy gonddal készítenők elő. A Misekönyv II. kötetét a ministráns viszi magával a kivonuláskor, ministráns hiányában pedig kikészítendő a papi székhez. Az Olvasmányok könyvét és a Hívek könyörgését, miután a miséző a megfelelő szövegeket kikereste, szalagokkal megjelölte, az olvasóállványra kell kikészíteni. A Misekönyv I. kötete az oltáron elhelyezett könyvtartóra kerül.

A miséző pap öltöztetése

A vállkendő felvételével kezdődik. A sekrestyés a szükségnek megfelelően megigazítja. Ezután a pap jobb karja felől a miseinget adja a nyakába és hátul segít lehúzni. Majd hátulról a pap kezébe adja a zsinórt úgy, hogy a bojtjai a papnak a jobb oldalon legyenek. A miseinget esetenként helyettesíti a kukulla, amihez nem kell zsinór. Ha az alba hosszú, fel kell húzni a még laza zsinór alatt, bőségét ráncba szedni és eligazítani úgy, hogy az elől és hátul egyforma hosszú legyen. Miután a pap a stólát nyakába tette, adja fel a pap jobb keze felől a színére kifordított miseruhát (a kazulát).

A sekrestyés ügyeljen arra, hogy a pap mindig rendezett öltözékben menjen ki az oltárhoz. Jó, ha van a sekrestyében tükör, amelynek segítségével a pap is tudja magát ellenőrizni.

A ministránsok

A ministránsok felöltöztetése mindig gondosan történjen. Színben a miséző öltözékének színéhez igazodják. Ministráns hiányában a sekrestyés végzi el az oltár szolgálatát: csenget, tartja a tálcát áldozáskor stb. A nép nevében hangosan mondja a feleleteket.

Ünnepélyes mise, koncelebrálás

Ünnepi alkalommal a főmisézővel több pap misézik együtt. Ilyenkor mindegyiknek külön kell miseruhát készíteni. Ha nincs elegendő kazula, csak a főmiséző vegye fel, a többi koncelebráló részére elég a stóla a miseinghez, illetve a kukullához. Áldozáshoz az ostyát és a misebort a misézők számának megfelelően kell kikészíteni. Ünnepi misében füstölés van: a mise elején, az evangéliumkor, felajánlás végén és úrfelmutatás alatt. A tűzért és a tömjénért jövő segédkezőket a sekrestye ajtajában kell várni.

Amikor az egyházmegye főpásztora misézik a templomban, akkor a főoltáron, a tabernákulum fölött még egy gyertyát kell elhelyezni és meggyújtani. A főpásztor a főbejárat felől vonul be a templomba. Ehhez a templom ajtaja legyen kitérve. Ezen alkalommal egy ministráns szenteltvizet és hintőt visz és átadja a plébánosnak, aki az ajtóban fogadja a főpásztort.

Gyászmise lucernáriummal

Ehhez ki kell készíteni a húsvéti gyertyát a szentélybe vagy az olvasóállvány elé, valamint a szenteltvizet a közelébe. Mise végén a pap leveti a fekete miseruhát és fehér palástot vesz magára. A húsvéti gyertyát a liberára a sekrestyésnek kell meggyújtani. A liberához tüzet is kell készíteni, ha a celebráns a helyi szokáshoz igazodva füstölőt akar használni. A miséző nem vesz fehér palástot, hanem miseruhában marad olyankor, ha nem feketében misézik.

A mise befejezése

Az oltártól visszatérő misézőnek a sekrestyés segít a levetkezésben: leemeli a miseruhát, átveszi a stólát, hátulról kézbe veszi a kioldott zsinórt, majd alulról felemelve a miseinget segíti le a papról. Mise után mindent a helyére tesz. Az oltárgyertyákat kioltja, a villanyt lekapcsolja. A miséző oltárról eltávolítja a feszületet, a gyertyatartókat, a könyvtartót. Helyre rakja az ampolnákat, a kézmosó tálcát, a könyveket. Ha már kiüresedett a templom, az ajtókat gondosan bezárja.

III. A szentségek

A keresztség

A keresztelés első része a szertartáskönyv szerint a templom bejáratánál történik és ide a sekrestyés a kereszteléshez a következőket készíti elő:

- keresztelendők olaját,
 - kevés vattát,
 - karinget,
 - stólát,
 - szertartáskönyvet.
- A templomban pedig a keresztelőkútnál:
- kancsóban keresztelővizet (télen langyosítva),
 - kis fehér inget,
 - gyertyát a keresztszülő részére,
 - kevés vattát,
 - egy tálkát, amely felfogja a lecsurgó keresztvizet,
 - egy törlőkendőt,
 - szent krizmát, amelyet a sekrestyéből hoz ki,
 - meggyújtja a húsvéti gyertyát.

Ha több gyermek van, számuknak megfelelően kell készíteni gyertyát és kis inget. Az oltáron égjenek a gyertyák és a szentély legyen kivilágítva.

A sekrestyés szerepe a szertartás alatt: szertartás közben a pap mellett áll. A bevezető szertartás után a szent olajat a sekrestyéből a keresztelőkúthoz viszi. A vízzel történő leöntéskor a gyermek feje alá tartja a tálkát. Kendővel letörli a gyermek fejét a leöntés után. Avatás után mindent helyére tesz. A szertartás közben mondott imákat együtt mondja a szülőkkel.

Bérmálás

Az ünnepélyes bérmálást a főpásztor vagy helyettese végzi. Ilyenkor a plébános jelöli ki a sekrestyés feladatait a helyi viszonyoknak megfelelően.

Vannak azonban olyan esetek, amikor az egyházi kódex felhatalmazza a plébánost a bérmálás szentségének kiszolgáltatására. Ebben az esetben a plébános azt a krizmát használja, amelyet a kereszteléskor is használ. Ezt és egy kis vattát elő kell készíteni. A bérmáláshoz azt a szertartáskönyvet használjuk, amelyből a keresztelést végezzük.

Oltáriszentség

A misén kívüli áldoztatáshoz a sekrestyés meggyújtja az oltárgyertyákat és kivilágítja a szentélyt. Az áldoztatáshoz karing kell és fehér stóla. Áldoztatáshoz a sekrestyés csenget, majd az áldoztató tálkát tartja az áldozó álla alá, miközben az áldoztató jobb keze felől áll. Áldoztatás után a pap leöblíti ujjait. Ehhez legyen az oltáron állandó jelleggel kézmosó pikszis és kéztörölő.

A bűnbocsánat szentsége

A sekrestyés lehetőleg a gyóntatás alatt tartózkodjék a templomban. A gyóntatószéket időnként takarítsa. Legyen gondja arra, hogy a gyóntatószékben használatos stólán időnként a

gyolcsvédőt cserélje le. Ügyeljen arra, hogy gyóntatás alatt kellő megvilágítás legyen a templomban, hogy a hívek használhassák imakönyveiket. A gyóntatás többnyire szentmisék előtt történik, de olykor mise után is folytatódik. A sekrestyés várja meg a befejezést. Ha egyszerre több helyen van gyóntatás, mint ahány gyóntatószék van a templomban, gondoskodni kell megfelelő térdeplőkről, székről és stóláról.

Szentkenet szentsége

Betegellátás

A betegellátást a plébános önállóan végzi. A sekrestyés segítségét általában nem veszi igénybe. Mégis előfordulhat, hogy a plébános igénybe veszi a sekrestyést és el kell kísérni őt a beteghez. Ez főleg éjszakai betegellátásnál fordulhat elő. Ilyenkor a plébános előtt halad. A beteg házához érve nyissa ki az ajtót, a szobába betérve segítsen a háziaknak az asztal előkészítésében, a gyertyagyújtásban vagy amiben éppen kell. A gyónás idejére kimegy a beteg szobájából és hívja magával a háziakat is. Jelzésre visszamennek, letérdelnek és a közös imádságokat, feleleteket mondja a háziakkal együtt. A sekrestyés magával viszi a szenteltvízhintőt és a kis csengőt. Visszafelé átveszi a plébánostól a felszerelést és a templomba viszi.

A házasság szentsége

Esküvő

A sekrestyében előkészítendő:

- karing,
- fehér színű stóla,
- fehér palást.

A templomban:

- térdeplő a jegyesek számára,
- székek a jegyesek számára,
- ülőhely a tanúk számára a jegyesek mögé,
- tálca az oltárra a gyűrűk számára,
- szenteltvízhintő,
- gyertyák meggyújtva,
- feszület,
- szertartáskönyv.

Ünnepélyes esküvőre a templomot díszíteni kell:

- futószőnyeget terítünk le az ajtótól az oltárig,
- virágdíszítést alkalmazunk,
- díszkivilágításról gondoskodunk.

Előfordul, hogy a násznép a megbeszélt időpont előtt érkezik meg. Ezért ajánlatos mindennel idejében elkészülni.

A sekrestyés a szertartás alatt oltárközelben tartózkodik. Amikor a fiatal pár megjelenik az ajtóban, meghúzza a jelző csengőt, amellyel jelt ad a kántornak. Az oltárhoz érkezett menyasszony kezéből elveszi a csokrot, amely a szertartás alatt lehet az egyik ministráns vagy tanú kezében, vagy elhelyezhető egy székre. A csokrot a szertartás végén visszaadja a menyasszonynak. Esküvő után a gyertyákat eloltja, a világítást kikapcsolja, a szőnyeget felgöngyöli és mindent a helyére rak. Olykor a násznép annyira zajos, hogy az nem méltó a

templomhoz. Ilyenkor a sekrestyés udvariasan, de határozottan figyelmeztesse a jelenlévőket, hogy legyenek tekintettel a szent helyre, őrizték meg a csendet.

IV. Az egyházi év

1. Az egyházi év középpontjában húsvét titka áll, amelyben az érettünk meghalt és dicsőségesen feltámadt Krisztust ünnepeljük.
2. Az egyházi év advent első vasárnapjával kezdődik és Krisztus Király vasárnapját követő szombattal fejeződik be. Liturgikus szempontból két ünnepkörből tevődik össze:
 - a karácsonyi ünnepkör (kis ünnepkör)
 - a húsvéti ünnepkör (nagy ünnepkör)

Advent

1. *Az egyházi év kezdete* a Szent András napjához legközelebb eső vasárnap. A karácsonyi ünnepekre való előkészület ideje ez, amikor Isten Fiának az első eljövételére emlékezünk. Másrészt olyan időszak, amely Krisztusnak második, világvégi eljövételére irányítja figyelmünket.

2. *A liturgia színe* lila (viola). Advent első vasárnapja előtti szombaton a templom térítőit lila színűre cseréljük. A szertartásokhoz a papnak és a ministránsoknak is lila színű ruhát készítünk. Advent 3. vasárnapján használhatunk lila helyett rózsaszínt, mert ez Örvendező (Gaudete) vasárnap.

3. *A virágok eltávolítása.* Advent 1. vasárnapja előtti szombaton a virágokat el kell távolítani az oltárokról és a szobrokról. Ilyenkor a szentély díszé az adventi koszorú legyen.

4. *Az adventi koszorút* a miséző oltár mellett helyezük el. A koszorút fenyőgallyból fonjuk, lila szalaggal kötjük át és négy gyertyát helyezünk el rajta. A fenyőág karácsonyra, a lila szalag a bűnbánatra, a 4 gyertya advent 4 vasárnapjára emlékeztet.

Az adventi koszorút ízlésesen készítsük el, hogy a hívek számára hitbeli és esztétikai élményt nyújtson. A koszorú gyertyáit a vasárnapi misék előtt, a hívek jelenlétében a miséző pap gyűjti meg rövid szertartás keretében. Advent első vasárnapján és hetében egyet, a másodikon kettőt, a harmadikon hármat, a negyediken négy gyertyát gyűjtünk meg a koszorún.

5. *Hajnali misék* advent hétköznapjain vannak a korai órákban, általában 6 órai kezdettel. Ezek a misék a miseruha lila vagy fehér. A mise után szokás az Úrangyala közös imádkozása.

Karácsony

1. *Főünnep*, az Úr Jézus születésének emléknapja. Kellő előkészítést kíván. Karácsony előtti napokban nagytakarítást kell végezni a templomban. Karácsonyfákkal és fenyőgallyakkal díszítünk. A díszítés olyan legyen, hogy a templomba érkezőknek lelki élményt nyújtson! Megengedett, de nem kötelező a villanyégők használata a karácsonyfákon és az ezüst szálakkal történő szolid díszítés. Készítsünk Betlehemet alkalmas helyen. Előtte az adományok gyűjtésére zárt persely legyen. Díszítsünk ízlésesen.

2. *Liturgikus színe* a fehér. Ilyenkor a legszebb ruhákat vesszük elő. A használatba vett fehéreneműk is legyenek frissen mosottak, vasaltak.

3. Karácsonykor minden pap *három szentmisét* mondhat. Ezekből az első éjfélkor van. Erre a szokottnál korábban nyissuk ki a templomot. Számítani kell az előbb érkezőkre, akik esetleg távolabbról jönnek. A fenyőfák legyenek kivilágítva attól az időtől, amikor az első ember bejön a templomba. A második mise a pásztorok miséje, amelynek időpontját a plébános határozza meg. A harmadik mise a délelőtti ünnepi mise.

Ünnepi kivilágítás. A karácsony olyan nagy ünnep, hogy teljes kivilágítást kíván. Ilyenkor, de egyéb ünnepeken is a díszkivilágítás nem a látásviszonyok javítására szolgál, hanem a tiszteletet fejezi ki. Hangsúlyozzuk az ünnep méltóságát ezzel a külsőséggel is!

Évvégi hálaadás

Az év utolsó estéjén, karácsony nyolcada alatti hetedik napon, Szent Szilveszter pápa napján hálaadó liturgiát végzünk a templomban. Kikészítendőik:

- a szentmiséhez szükséges kellékek,
- tűz,
- tömjén,
- szertartáskönyv,
- vélum,
- szentségkítétnél szokásos gyertyák az oltáron,
- monstrancia.

Ha nincs mise:

- karing,
- fehér stóla,
- fehér palást,
- ajánlatos a díszkivilágítás.

Perselyezünk akkor is, ha nincs szentmise.

Vízkereszt

1. *Ideje:* az egyházban évszázadok óta január 6. Mivel azonban ez hazánkban munkanap, az ünnepet újév után az első vasárnapon tartjuk.

2. *Szertartása:* ezen a napon főmise előtt, vagy már előző este vízszentelést végzünk. Ehhez annyi vizet kell kikészíteni, hogy a hívek igényeit kielégítse.

3. Kikészítendőik:

- elegendő mennyiségű víz,
- egy tányéron só,
- tömjén,
- kréta, amelyet majd a házszenteléshez használnak,
- csésze vízmerítéshez,
- tölcsér,
- tűz,
- szertartáskönyv.

Ha nem misével összefüggően történik a szentelés:

- karing,
- fehér palást,
- fehér stóla.

A szenteltvíztartók legyenek üresek, kitisztítottak.

4. *Szentelés utáni tennivalók.* A sekrestyés a vízszentelés után a vizet olyan helyre viszi, ahol a nép könnyen elérheti és vihet belőle. A celebráns a friss szenteltvízzel meghinti a népet, a sekrestyés pedig a szenteltvíztartókat feltölti szenteltvízzel.

5. *Házszentelés.* Vízkresztkor és az utána következő napokon vannak a házszentelések. A helyi szokásoknak megfelelően a kántor vagy a sekrestyés megy a pappal. A szenteléshez kell karing, fehér stóla, szenteltvíz, kréta. A házszentelés a plébános irányítása szerint a helyi szokások figyelembevételével történik.

Húsvéti ünnepkör

Nagyböjt

A nagyböjt hamvazószerdán kezdődik és a nagycsütörtöki esti miséig tart. A liturgia színe lila.

Hamvazószerda

Hamvazószerda előtti teendők:

- az oltárokat, a szoborállványokat viola színű térítőkkal kell leteríteni,
- az előző év virágvasárnapján megszentelt barkák elégetéséből nyert hamut elő kell készíteni,
- az oltárokról, a szobrokról minden virágdísz el kell távolítani.

Hamvazószerdán kikészítendő:

- a mise előtt megfelelő helyen ott legyen a hamu,
- a hamu mellé szenteltvíz helyezendő,
- víz, ami hamvazás után kézöblítéshez kell,
- kéztörölő kendő.

Nagyböjt 5. vasárnapja (régebben feketevasárnap)

Megtartható az a szokás, hogy a mai naptól kezdve letakarjuk a keresztet, de már nem kötelező. Indoklás: a keresztet régen azért takarták le, mert drágaköves volt és nem a meghalt Jézus alakja volt rajta. Ez nem illett a szenvedés komolyságához. Később már a meghalt Krisztus alakja került a keresztre. Logikus tehát, hogy ne éppen most, az Úr Jézus szenvedésére emlékezve takarjuk le.

Virágvasárnap (az Úr szenvedésének vasárnapja)

1. Virágvasárnap előtt a sekrestyés kellő időben szerezze be a *barkaágakat*.
2. Virágvasárnapra kikészítendő:
 - az oltár előtt megfelelő helyen asztal, fehér térítővel letakarva,
 - az asztalon barkaágak,
 - a hamu készítéséhez a barkaköteg összekötve,
 - szenteltvíz,
 - körmeneti kereszt,
 - a körmenethez 2 gyertya gyertyatartón,
 - piros színű miseruha (illetve palást),
 - piros ministránsruhák,
 - esetleg tűz és tömjén a körmenetre.
3. *Szertartás*. A templomba való bevonulás a főajtón keresztül történik. Körmenet mise előtt, a barkaszentelés után következik. A bejárati ajtók legyenek kitarva. A körmenet szükség esetén megtartható a templomon belül is, ha a belső templomtér lehetővé teszi.

Nagycsütörtök

1. Krizmaszentelési mise

Ezt a szentmisét a püspök a székesegyházban saját papjaival mutatja be. A szentmisében történik az olajok megáldása. A plébániatemplomban az újonnan megszentelt olajhoz a sekrestyés előkészíti az olajos edényeket. A múlt évről megmaradt olajokat elégeti, az edényeket kitisztítja. A helyi szokásnak megfelelően gondoskodik az olajok hazahozataláról.

2. Az esti mise előtti teendők:

- a szentségház legyen teljesen üres,
- az őrzési hely legyen előkészítve,
- a cibóriumba annyi kis ostyát készítsünk, amennyi elég a mai két szín alatti és a nagypénteki áldoztatásra,
- kereplők kikészítése,
- tűz és tömjén,
- vélum,
- a lábmosáshoz megfelelő tál, víz kancsóban, fehér törlő.

3. A szertartás lefolyása

Amíg a dicsőséget éneklik, szólnak a harangok, amelyek a húsvéti vigília miséjéig hallgatnak.

Az áldozás utáni könyörgés befejeztével a pap tömjént tesz a tűzre, majd letérdel és háromszor megtömjénezi az Oltáriszentséget. Azután vélummal a vállán kezébe veszi az áldoztató kelyhet és átviszi az előre elkészített őrző helyre. A pap előtt halad a sekrestyés és tömjénezik. A körmenetben a ministránsok is részt vesznek. Az Oltáriszentség őrzésének helyére érve a pap leteszi a cibóriumot, ismét megtömjénezi az Oltáriszentséget, majd beteszi az ideiglenes szentségházba. Rövid ima után visszatérnek a sekrestyébe.

4. A lábmosás szertartása

A homília után, ahol a lelkipásztori megfontolások úgy ajánlják, elvégzik a lábmosás szertartását. A sekrestyés előzetes megbeszélés alapján segít a szertartást végző papnak.

5. Oltárfosztás

A nagycsütörtöki szertartás oltárfosztással zárul. Ezt a pap röviden végzi el. Utána a sekrestyés mindent eltávolít az oltárról, az Oltáriszentség állandó őrzésére szolgáló oltárszekrény ajtaja nyitva, az oltár csupaszon marad.

Nagypéntek

A szentsír

A szentsírt a templom megfelelő helyén csütörtökön vagy pénteken délelőtt lehet elkészíteni, virágokkal feldíszíteni, gyertyákkal ellátni. A szentsír látogatására a templomok nyitva vannak nagypénteken és nagyszombaton. A szentsírnál égő gyertyákat folyamatosan figyelni kell. A szentsírnál az Oltáriszentség nincs kitéve. A nagypénteki liturgiának 3 fő része van:

1. Az igeliturgia
2. Hódolat a keresztnél
3. Szentáldozás

Az igeliturgia

1. Kellékei:
 - piros színű miseruha,
 - misekönyv II.,
 - olvasmányok könyve,

- passióénekléshez kotta,
- könyvtartó az oltárra,
- 2 gyertya gyertyatartóval és feszület.

2. Szertartása:

- kivonulás az oltárhoz,
- a pap arcra borul, a ministránsok és a hívek térdelnek,
- a pap kíséretével az ülőhelyekhez vonul,
- könyörgés,
- ószövetségi olvasmány (mindenki ül),
- válaszos zsoltár,
- szentlecke,
- passió Szent János evangéliumából,
- homília,
- tíz egyetemes könyörgés (mindenki áll).

A könyörgések befejeztével a ministránsok kihozzák a sekrestyéből a letakart feszületet és hoznak 2 gyertyát gyertyatartón meggyújtva.

Hódolat a kereszttel előtt

1. Kellékei:

- körmeneti kereszttel,
- két hordozható égő gyertya.

2. Szertartása:

- a pap a kereszttel az oltár közepéhez áll,
- három szakaszban mutatja fel a kereszttel a híveknek,
- egy ministráns tartja a feszületet a földön megtámasztva, két égő gyertya között,
- a pap, majd a ministránsok és a hívek a kereszthez járulnak, térdet hajtanak, kezükkel érintik azt,
- a pap a feszületet helyére teszi az oltárnál,
- a gyertyatartókat az égő gyertyákkal az oltáron, illetve a feszület közelében helyezik el.

Szentáldozás

1. Előkészítendő (amíg a kereszttel előtti hódolat tart):

- oltárterítő,
- korporálé,
- misekönyv,
- kereplők,
- áldoztatáshoz tálca.

2. Szertartása:

- a pap két kísérelővel elhozza az Oltáriszentséget,
- a Miatyánk közös elimádkozása,
- áldoztatás,
- az Oltáriszentség visszavitele az őrzőhelyre,
- befejező könyörgés,
- bevonulás a sekrestyébe.

Nagyszombat. Húsvéti vigília

Ezen a napon az Egyház Urunk sírjánál időzik, szenvedéséről és haláláról elmélkedik. A húsvéti vigília szertartása nagyszombaton este, a sötétség beállta után kezdődik. A szertartás a következő részekből áll:

1. Tűzszentelés
2. Igeliturgia
3. A keresztség liturgiája
4. Ünnepi mise
5. Körmenet

A pap és a segédkezők úgy öltöznek, mint miséhez szokás. A napi szín fehér.

Tűzszentelés

1. Kellékei:
 - tűz a templom előtt,
 - csípőfogó a parázs kivételéhez,
 - húsvéti gyertya,
 - a húsvéti gyertya díszítő részei,
 - üres füstölő és tömjén,
 - szenteltvíz,
 - feltámadási szobor,
 - két gyertyatartó gyertyákkal ellátva,
 - állvány a húsvéti gyertyához a szentélyben,
 - csengők,
 - szertartáskönyv.

2. Szertartása

Kíséretével a pap a templomon keresztül kivonul a tűzhöz. A templomban nincs világítás. A templom előtt megszenteli a tüzet, parazsat tesz a füstölőbe, feldíszíti a húsvéti gyertyát, meggyújtja az új tűzről, megindul kíséretével vissza a templomba. Induláskor éneкли: Krisztus világossága! A templom előcsarnokában ugyanezt éneкли és ekkor a húsvéti gyertyáról meggyújtják gyertyáikat a ministránsok és a hívek. Harmadszor a templom belsejében hangzik fel az ének: Krisztus világossága! Ekkor kell a sekrestyésnek meggyújtania a templom gyertyáit és bekapcsolni a villanyégőket. A húsvéti gyertya a tartóra kerül. Ezután a diakónus eléneкли az Exultet kezdetű húsvéti örömeeket.

Igeliturgia

1. Előkészítendők:
 - az olvasmányok könyve,
 - az oltárra misekönyv,
 - csengők.

2. Szertartása

Több szentírási szakaszt olvasunk fel. Mindegyikhez tartozik zsoltár és könyörgés. Amikor az utolsó ószövetségi olvasmányt olvassák, meggyújtják az oltárgyertyákat. A Glória éneklésekor megszólalnak a harangok, a csengő és az orgona. A szentlecke után hármass alleluja van.

A keresztelés liturgiája

1. Előkészítendők:
 - víz a végzendő keresztelesekhez,
 - só,
 - kéztörölő kendő,
 - szenteltvízhintő,
 ha keresztelés van, akkor:
 - szent olajok,
 - kancsó üresen!,

- tálca,
- szenteltvízhintő.

2. A szertartás menete

A bevezető fohász után a Mindenszentek litániáját éneklik. A keresztvíz megáldása és a keresztségi fogadás megújítása után, ha van keresztelendő gyermek, következik a keresztelés. Ebben a sekrestyés úgy működik közre, mint kereszteléskor szokott. A keresztelés után a pap meghinti a híveket a megáldott vízzel. A keresztség liturgiája a hívek könyörgésével ér véget.

Ünnepi szentmise

Ha a szentmisében felajánláskor oltárfüstölést végzünk, tűzről is kell gondoskodni. A miséhez két nagy ostyát készítünk, mert a körmenethez a monstranciába is kell egy.

Körmenet

1. Előkészítendők:

- baldachin,
- fáklyák,
- tűz,
- füstölő, tömjén,
- szertartáskönyv,
- vélum.

2. A szertartás

A feltámadási körmenet a mise befejeztével az oltártól, némely helyen a szentsírtól indul. A sekrestyés vagy a ministránsok az oltárhoz hozzák a tüzet és a tömjént. A pap megtömjénezi az Eukarisztiát. A sekrestyés vállára adja a vélumot. A pap kézben tartva a Szentséget beéneklí: Feltámadt Krisztus... és elindul a körmenet. A körmenet indulásakor rövid harangszó legyen. Nem célszerű, ha az egész körmenet alatt szólnak a harangok, mert zavarja az éneket.

A körmenet a szentségi oltárhoz tér vissza, ahol a szokott módon, áldással és a himnuszok eléneklésével fejeződik be a szertartás.

A sekrestyés mindent a helyére tesz.

Húsvétvasárnap

A reggeli mise előtt sok helyen ételt szentelnek. Ha a sekrestyés az ételek megáldásánál ministrál, kézben tartja a szenteltvizet. Ételáldás után átveszik a hívektől az ajándék tojásokat, ha ez szokásban van.

A húsvéti gyertyát pünkösdig az oltár mellett helyezzük el. Minden énekes misére meg kell gyújtani, valamint más szertartásokra is.

Húsvét 3. vasárnapja

A plébániatemplomokban ezen a napon van a búzaszentelés. Ha a körülmények engedik, a határban történik. A templomban pedig a szentélyben fehér térítővel letakart asztalt helyezünk el és azon annyi zöld búzát, hogy minden jelenlévőnek jusson egy szál. A szenteléshez szertartáskönyv és szenteltvíz kell. A megszentelt búzát a kijáratnál helyezzük el a hívek részére.

Pünkösöd

Ezzel a nappal befejeződik a húsvéti ünnepkör. A mise végén a húsvéti gyertyát az oltár mellől eltesszük a keresztkút mellé és a keresztelések alkalmával meggyújtjuk. Erről kell meggyújtani a keresztelendők gyertyáját is.

A sekrestyés gondosan ápolja, öntözte a húsvétra hozott cserepes virágokat, mert így azok pünkösdig eltarthatók. Sok templomban van olyan nő, aki szívesen vállalja magára az oltárnak virággal való díszítését. A sekrestyés fogadja örömmel az ilyen önkéntes segítőt. Egyrészt azért, mert ezzel egy gondot vesz le a válláról, másrészt pedig szakszerűbb díszítést kaphat az oltár. Nem mindenkinek van érzéke az ízléses díszítéshez. Némely helyen pl. túlszűfölik a virággal az oltárt, és ezért nem szép.

Évközi idő

Évközi időnek azt az időszakot nevezzük, amely a húsvéti és karácsonyi ünnepkörön kívül a liturgikus évben megmarad. Az évközi idő egységes időszakot alkot, bár nem folyamatosan. Egyik része Jézus megkeresztelkedésének ünnepe utáni hétfőn kezdődik, és hamvazószerdáig tart. A másik része pünkösöd vasárnapja után kezdődik és advent első vasárnapja előtti szombaton fejeződik be.

Az évközi időben nem egy bizonyos szempontból ünnepeljük Krisztus misztériumát, hanem a maga teljességében, különösen vasárnapokon. Ebbe az időszakba azok a mozgó ünnepek kerülnek, amelyek a húsvéttól függően egyik évben korábban, másik évben később esnek. Ilyenek:

Urunk főünnepei és ünnepei:

- Urunk bemutatása
- Szentháromság vasárnapja
- Jézus Szíve ünnepe
- Urunk színeváltozása (augusztus 6.)
- Krisztus Király ünnepe

Mária-ünnepek

- Sarlós Boldogasszony
- Nagyboldogasszony
- Kisboldogasszony
- Magyarok Nagyasszonya

Apostolok ünnepei

Szentek ünnepei

Könyörgő napok

Az évközi időszaknak liturgikus színe a zöld, a reménynek, a beteljesedést ígérő tavasznak a színe. Azonban a főünnepek és emléknapok miseruhája ettől eltérő színű, amely eltérést a direktórium jelöli. Évközi időben a díszes oltárterítők helyett szolidabb fehér térítőket használunk.

Jelentősebb ünnepek az évközi időben

Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony)

1. Előkészítendőik:
 - fehér miseruha,
 - ministránsruhák,
 - tűz, tömjén, szenteltvíz,
 - körmeneti kereszt,
 - asztal a templom részére szánt gyertyák elhelyezésére,
 - torokáldáshoz való gyertya.

2. Szertartása

A gyertyák szentelése a főmise előtt történik. Helye egy előkészített asztal. A sekrestyés azokat a gyertyákat helyezi az asztalra, amelyeket a templom részére szántak. Helyi szokás szerint a hívek a szentelésre hozott gyertyákat nem viszik az asztalra, hanem a szentelés alatt a kezükben tartják. A szertartást végző pap a padok között végighaladva szenteli meg azokat. A szertartás alatt a sekrestyés a szentelés helyén van. Szentelés után segít a gyertyák meggyújtásában. Egyenként meggyújtja a papnak és a ministránsoknak szánt gyertyákat, a pap kezébe adja, a pap pedig továbbadja a segédkezőknek. Ezután a tüzet és tömjént beviszi a sekrestyébe. A ministránsok a nép közé mennek az égő gyertyákkal, és a hívek a ministránsok gyertyáiról gyűjtik meg saját gyertyáikat. A pap felszólítására indul a körmenet, a körülményektől függően a templom körül vagy csak a templomon belül tartható. A körmenet alatt szólnak a harangok, ha a plébános jónak látja. A körmenet végén a sekrestyés elveszi a paptól és a ministránsoktól az égő gyertyákat és beviszi a sekrestyébe.

A szentelés szertartása után következik a szentmise. A többi megszentelt gyertya az asztalon marad és a sekrestyés a mise végén onnét teszi helyre.

A gyertyák tárolása gondosan történjék! Legyen külön fiók vagy láda, ahol nagyság szerint legyenek áttekinthetően elhelyezve. A gyertyatörmelékét külön helyre kell összegyűjteni, mert azok esetleg a gyertyaöntőnél becserélhetők.

Torokmegáldás (balázsolás)

Február 3-án és utána következő vasárnapon a hívek torokmegáldásban részesülnek.

1. Kellékei:

- erre az alkalomra készült speciális gyertya,
- karing,
- piros stóla.

2. Szertartása

A balázsáldás evangélium után van, ha szentmiséhez kapcsolódik. A február 3-a utáni vasárnapon azonban szentmise végén történik.

Gyermek- illetve virágáldás

1. Ideje: néhány helyen szép szokás, hogy június 13-án, Páduai Szent Antal napján a pap megáldja a kisgyermeket és a virágokat.

2. Menete: a sekrestyés virágokkal gazdagon feldíszíti a Szent Antal oltárt, ennek híján egy másik mellékoltárt. Meghirdetett időben oda vonul a pap karingben, fehér stólaival a sekrestyés kíséretében. A pap az áldások könyvéből megáldja a virágokat és a kisgyermeket, Szent

Antal égi oltalmába ajánlva őket. A megszentelt virágokból egy-egy szálat kapnak a gyermekek. Ezek kiosztásában a sekrestyés segíthet.

Autók megáldása

1. Ideje: Szent Kristóf napjához kapcsolódóan végezhető május vagy június valamelyik vasárnapján.

2. Előkészítendő:

- fehér karing,
- fehér stóla,
- áldások könyve,
- szenteltvíz,
- emlékkép, ha erről a plébános előre gondoskodik.

3. Szertartása

A szentelő pap rövid beszédben a templomban ismerteti a szentelés jelentőségét. Majd a sekrestyés kíséretében arra a helyre vonul, ahol az autók parkolnak. Itt egyenként meghinti a járműveket.

Elsőáldozás

Általánosan május egyik alkalmas vasárnapján kerül sorra. A sekrestyés előző napon a szokottnál körültekintőbben díszíti fel a templomot.

Amikor az elsőáldozó gyermekek szüleikkel bevonulnak a templomba, az oltárhoz érkezésig szóljanak a harangok. A menet élén a körmeneti kereszttel halad a főministráns. A sekrestyés, amikor a menet eleje a templom küszöbét átlépi, a fali csengővel adjon jelt a kántornak a kezdésre.

Úrnapja

Krisztus szent Testének és Vérének ünnepe. Pünkösöd utáni második vasárnapon tartjuk.

1. Előkészítése:

- előtte való napon beszerezzük a sátrak készítéséhez szükséges zöld gallyakat,
- a sátrak felállításához használni szokott vasvázat előző napon összeszereljük,
- előre megszervezzük a hívek köréből azokat, akik közreműködnek az egyes sátrak díszítésében,
- kora reggel a hívek segítségével elkészítjük az oltárokat,
- gondoskodunk asztalokról,
- az asztalok leterítésére megfelelnek a fehér asztalterítők,
- kellő számú gyertya a négy sátor oltáira a templom gyertyakészletéből,
- szabadtéri oltárhoz hangosító berendezés.

2. Szertartása

A szertartás szentmisével kezdődik. Mise végén elindul a körmenet szokott módon az első sátorhoz. A négy oltár közül egy lehet a templomon belül a mellékoltárnál. A körmenet alatt végig kell tűz. A sekrestyésnek legyen gondja arra, hogy parázs folyamatosan legyen a füstölőben. Célszerű két füstölőnek a használata és váltakozva kivinni a sátrakhoz. Körmenet alatt csak akkor tanácsos harangozni, ha a körmenet olyan távol kerül a templomtól, hogy hangja nem zavarja az éneket.

A körmenet alatt az elsőáldozó lányok az általuk összegyűjtött virágszirmokból folyamatosan hintenek a szentségi Jézus elé. A szirmok szórását tanácsos a templomon kívül elkezdni.

Nagyméretű gallyakat lehetőleg ne vigyünk a templomba, mert karcolásukkal károsíthatjuk a templom festését és berendezését.

Minden oltárra helyezzünk egy-egy korporálét, amelyre a monstrancia kerül. A szertartáshoz szükséges kellékek:

- 2 nagy ostya, (két szín alatti) áldoztatáshoz kellő számú kis ostya,
- füstölő, jó ha kettő van belőle,
- tömjén,
- vélum,
- baldachin,
- szertartáskönyv,
- körmeneti kereszt,
- asztalok a sátrakba,
- lobogók a helyi szokásoknak megfelelően,
- segédkezőknek ruha,
- virágok,
- zöld gallyak,
- az oltárok vasváza, ha van ilyen,
- fehér palást.

Amennyiben a szentségi körmenet hosszabb időt vesz igénybe és a nép a templomból kivonult, a villanyvilágítást kikapcsolhatjuk. Csak akkor kapcsoljuk fel újból, amikor a negyedik sátortól jönnek vissza.

Esős idő esetén a körmenetet a templomban tartjuk. Erre a kényszerhelyzetre is fel kell készülni.

Templom búcsú

A templom patrónusának ünnepe. Rendszerint a védőszent emléknapja után következő első vasárnapon tartjuk.

1. Előkészítendő:

- mindaz, ami a körmenethez kell, lásd az úrnapi előkészületet,
- szabadtéri oltárhoz hangosító berendezés,
- a templom évi nagytakarítása is a búcsú előtti héten legalkalmasabb, főleg, ha a búcsú nyárra esik,
- áldoztatáshoz kellő számú kis ostya,
- vendég papoknak karing, stóla vagy miseruha, ha koncelebrálnak,
- az összes ministránsruha (a fekete színűek kivételével),
- lobogók a helyi szokásokhoz igazodva,
- szabadtéri oltár, ha kicsi a templom és a hívek nagy számban szoktak összejönni.

2. Szertartása

A templomot a szokottnál korábban kell kinyitni. Egyrészt gyóntatás miatt, másrészt az idegenből érkezők számára. Az ünnepi misében kezdéskor, felajánláskor és Úrfelmutatáskor oltárfüstölés van. Ezért tűzről kell gondoskodni.

A délutáni litániához tűz kell, ha szentségkítéssel történik. A tennivaló ugyanaz, mint szentségkítétnél.

Szentírás vasárnapja

Szeptember utolsó vasárnapja.

1. Előkészítendő:

- díszkötésű Biblia,

- könyvtartó,
- tűz,
- tömjén,
- virágokkal szolidan díszített fő- vagy mellékoltár.

2. Szertartása

A pap a szentmise előtt arra a helyre vonul, ahol a Biblia kiemelkedő elhelyezést kapott. Szokott módon tömjénezt. Füstölés után a sekrestyés a tüzet és a tömjént visszaviszi a sekrestyébe. Ezután következik a szentmise.

Terménymegáldás

Szép szokás, hogy augusztus utolsó vasárnapján a föld terméséből gyümölcsöt, zöldséget, gabonát visznek az ünnepi szentmisére. Ezeket a pap a szentmise előtt megáldja. Ehhez kell az áldások könyve, tűz, tömjén, szenteltvíz. Az adományok részére készített asztalon ízlésesen rendezze el az adományokat a sekrestyész.

Halottak estéje és napja

Halottak estéje november 1-jén van. Megfelelő időben a temetőben litániát végzünk a halottakért. A halottakért a templomban is végezhető ünnepélyes könyörgés. A szertartáshoz fekete palást és stóla készítenél, de lila színű ruhát is lehet használni. Ilyenkor szokott lenni az új síremlékek megáldása bejelentés alapján. A sírkövek megszenteléséhez a papot a sekrestyész vagy a kántor kíséri el és viszi a szenteltvizet.

Egyes helyeken a hívek szívesen égetik gyertyáikat a templomban az elhunytakról való megemlékezés jegyében. Ajánlatos erre a célra megfelelő helyet kijelölni és a meggyújtandó gyertyáknak fémből készült tálcát (esetleg egy nagyobb tepsit) elhelyezni.

Egyebekben a helyi szokások érvényesülhetnek.

V. Liturgikus könyvek

Misekönyv I.

A szentmisék végzéséhez szükséges, díszkötésű könyv, amelyet a sekrestyés mise előtt az oltáron lévő könyvtartóra helyez.

Misekönyv II.

Egy vékonyabb azonos nagyságú könyv, amelyet a ministráns visz magával, amikor a miséző pappal indul a sekrestyéből. A ministráns nem teszi az oltárra, hanem a *legilére*, a papi szék előtti állványra. Ez nem azonos az ambóval. Ha nincs *legile*, akkor a ministráns kézben tartja a misekönyvet. A könyörgésre a megjelölt helyen kinyitja és a pap elé tartja. Használat után az oltár sarkára helyezi vagy az ülőszéken hagyja. Ha nincs ministráns, a könyvet a sekrestyés a mise előtt a papi szék melletti ülőkére teszi.

Kis misekönyv

Három kötetes A, B, C jelzéssel ellátott kiadvány. A vasárnapi és ünnepi miséket tartalmazza. Kisegítő jellegűek, a nagy alakú olvasmányok könyvét helyettesítheti.

Olvasmányok könyve

Tartalmazza a vasárnapi szentmisék olvasmányait, olvasmányközi énekeit. Három kötetből áll. Az első kötetből, az ún. A évben Szent Máté, B évben Szent Márk, C évben Szent Lukács evangéliumát olvassuk.

Olvasmányok könyve I–II.

A szentmisék hétköznapi olvasmányait tartalmazza 2 kötetben. Akkor használjuk, ha sem a szentekről, sem más ünnepéről nincs megemlékezés.

Olvasmányok könyve III.

A szentekről szóló misékhez tartalmaz olvasmányokat.

Olvasmányok könyve IV.

Azokat az olvasmányokat tartalmazza, amelyek az alkalmi misékhez pl. gyászmisékhez, különböző fogadalmi misékhez használhatók.

Egyetemes könyörgések (Oratio fidelium)

A hívek közös könyörgéseit tartalmazza két kötetben. A mise alatt az olvasó állványon van a helye, ha aznapra nincsenek saját egyetemes könyörgések az Olvasmányok könyvében.

Kézikönyv a szertartásokhoz (Manuale rituum)

A fontosabb, gyakrabban előforduló szertartásoknál használjuk. Pl. búzaszentelésnél, évvégi hálaadásnál, halottak estéjén, litániákon stb.

Római szertartáskönyv (Rituale romanum)

A szentségek, szentelmények, körmenetek liturgiáját tartalmazza. Magyar nyelven a következő kötetekben jelent meg:

- a házasságkötés szertartása (ordo celebrandi matrimonium),
- a keresztelés szertartása (ordo baptismi),
- a bűnbocsánat és az Oltáriszentség, amely e két szentséggel kapcsolatos szertartásokat tartalmazza,
- szentelmények és áldások. Személyek és tárgyak megáldására kiadott füzet. Ideiglenes használatra jelent meg.

„Szentségimádás”

Imakönyv, amelyből különböző alkalmakkor kitett Oltáriszentség előtt imaórát tartunk. Énekeket is tartalmaz.

A liturgikus könyvek gondozása

A liturgikus könyveket a sekrestyében, az erre a célra kijelölt helyen tároljuk. Az oltáron és az ambón csak azok legyenek, amelyekre éppen szükség van.

Időnként ellenőrizzük a könyvek állagát. A megsérült lapokat ragasszuk meg, a kilazult részeket szintelen szalagraasztóval rögzítsük, de ne cellulusszal, mert idővel elválík és maradandó nyomot hagy.

Ügyeljünk arra, hogy a szentmise vagy más liturgikus cselekmények után ne maradjon nyitva a könyv, mert azáltal könnyebben bepiszkolódik és a kötés is hamarabb tönkre mehet. A könyveket óvjuk a leeséstől, a nedvességtől és a folyékony gyertya viaszától. Ha egy könyv nedvessé válna, ne tegyük a többi közé, hanem előbb gondosan szárítsuk meg.

Latin szavak magyar jelentése

advent	Úrjövét, karácsony előtti négy hét
alba	miseing
ambó	felolvasó állvány
ampolna	kancsó
antifóna	időszaki ének litániához, zsoltárbevezető ének
antipendium	lecsüngő oltárterítő
aszpergesz	szentelt vízzel való meghintés
asszisztens	oltárnál szolgáló nagyobb fiú
aszperzórium	szenteltvízhintő
Ave Mária	Üdvözlégy Mária
baldachin	mennyezet 2 vagy 4 rúddal
breviárium	papi zsoltosmáskönyv
burza	kelyhet fedő tasak
celebráns	szertartást végző pap
cingulus	zsinór a miseing átkötésére
cibórium	áldoztató kehely
dalmatika	szerpap rövid ujjas ruhája
diakónus	szerpap, az egyházi rend alsó fokozata
direktórium	egyházi naptár a szertartásokhoz
dominika	vasárnap
eklézsia	egyház
evangélium	örömhír, Jézus tanítása
feria	köznap
filia	leányegyház, távolabbi plébániáról ellátva
humerálé	vállkendő
incenzálás	tömjénezés, „füstölés”
intenció	miseszándék, a szentmisét megrendelő szándéka
kazula	miseruha
korporálé	keményített kehelyabrosz
kukulla	önálló miseing koncelebrálónak
koncelebráns	együtt miséző, több pappal mondott misében
kántor	énekes
krizma	kereszteléshez és bérmáláshoz olaj
krux	kereszt
kurátor	templomgondnok
kvadrátus	papi sapka
lamentáció	siralom (Jeremiás siralmi)
lekcio	olvasmány, szentlecke
legile	olvasóállvány
liturgia	nyilvános közös istentisztelet
magnificat	magasztaló ének, a vesperás része
mater	anyaegyház, ahol a plébános lakik
missza	szentmise
misszálé	misekönyv
monstrancia	szentségmutató
navikula	tömjéntartó

offertórium	felajánlás
oktáva	az ünnep nyolcada
oráció	könyörgés
oráció fidélium	a hívek közös könyörgése misében
Pater noster	Miatyánk
pacifikále	kézi feszület
palla	kemény kehelyfedő
partikula	kis ostya
paténa	aranyozott tányérka
pikszis	kézöblítő kis üvegedény
pluviálé	palást
prefáció	hálaének
precesszió	körmenet
purifikatórium	kehelytörlő
preorátor	vezérkönyv szertartásokhoz
ritus	szertartás
rituálé	szertartáskönyv
roráte	hajnali mise adventben
stallum	ülöhely
stóla	hosszú, keskeny szalag, a papi hatalom jelképe
szedilia	papi szék a szentélyben
turibulum	füstölő
tumba	ravatal
velum	szentségkitételnél használt vállkendő
vesperás	a zsoltosma egyik része (esti dicséret)

Tárgymutató

Advent
Ampolna (boros kancsó)
Autók megáldása
Aszpergesz
Balácsolás
Betlehem készítése
Bérmálás
Direktórium
Díszítés a templomban
Egyházi naptár
Elsőáldozás
Esküvő
Évközi idő
Évvégi hálaadás
Fehérneműk mosása
Fémedények gondozása
Fémtárgyak karbantartása
Fűtés a templomban
Gyászmisék
Gyertyaszentelő
Gyertyák kezelése
Gyónás
Hajnali misék
Halottak estéje
Hamvazószerda
Harangozás
Házak szentelése
Húsvét
Igeliturgia
Karácsony
Karácsonyfa a templomban
Kehely
Keresztelés
Keresztút
Koncelebrált mise
Litániák
Liturgikus könyvek
Ministránsok
Misekönyvek
Mosás
Nagycsütörtök
Nagypéntek
Nagyszombat
Oltáriszentség
Oltárok díszítése
Öltöztetés

Pünkösöd
Rózsafüzér
Ruhák kezelése
Ruhák raktározása
Sekrestye
Sekrestyés személye
Sírkőmegáldás
Szenteltvíztartó
Szentírás vasárnap
Szentkenet
Szentmise
Szentségimádás
Szentségkitétel
Takarítás a templomban
Takarítás a templom körül
Temetés
Templomi világítás
Templombúcsú
Templomdíszítés
Templomi berendezések gondozása
Templomnyitás
Termények megáldása
Úrnapja
Virágvasárnap
Vízkereszt

Felhasznált irodalom

1. A miseliturgia teljes megújítása, Szt. István Társulat, Bp. 1972.
2. Dr. Szutorcsik József forrói plébános kézírata
3. Egri Egyházmegyei Zsinat határozatai és törvényei 1942.
4. Liturgikus lexikon, Verbényi–Arató, Ecclesia kiadó, 1989.
5. Várnagy Antal: Liturgika, Lámpás kiadó, 1993

A sekrestyés imája

Mennyei Atyám!

Köszönöm, hogy szent hajlékodban ma is szolgálhatok neked. A mai napot is a Te ajándékozó jókedvedből kaptam, de tudom, hogy minden pillanatért számadásra kell majd eléd állnom. Add áldásodat mai szolgálatomra, amelyet szent hajlékodban fogok végezni. Segíts kegyelmed erejével, hogy ebben a templomban végzett munkám a Te dicsőségedre legyen, és templomunk híveinek is lelki javára váljék. A templom csendjére vigyázni akarok és mindenkor úgy akarok viselkedni benne, hogy a szent helyhez méltó legyen. Szent őrangyalom, akire rábízott az isteni jószág: segíts, őrizz, vezess erényes utakon! Amen.

Gárdonyi Géza: Esti harangszó

Szép júniusi estén egyedül
ülök a kertben. S nézem mint merül
az égi nap a földi kék homályba,
a hegyek violaszín fátyolába.
A völgyben lent már feketül az árnyék,
elcsendesül az emberlakta tájék.
Csillag ragyog a Mátra tetején.
A távolból harangszó száll felém:
Üdvözlégy Mária!

Ha elgondolom, hogy a föld színén
valóban élt e tiszta, égi lény!
Járt-kelt, mint mink: a lábának nyomát
a porban hátrahagyta, merre ment;
hajába tűzött fehér violát,
tán épp ilyet, mint kertemben terem...
S ő maga volt a legszebb viola,
Isten közöttünk járó angyala:
Üdvözlégy Mária!

Tán ilyen est volt, ilyen csillagos,
az ég ily tiszta, föld ily harmatos,
s a kerti fák így álltak félhomályban,
amikor ő szobája magányában
ott térdelt a kis gyékény-szőnyegen,
s imádkozott mélázón, csöndesen,
imádkozott magasba néző szemmel...
A szoba megtelt égi fényözönnel:
Üdvözlégy Mária!

A Göncölszekér épp így állhata,
midőn az országút két vándora
a betlehemi völgyben haladott.
A férfi öszvér előtt ballagott.
A nő fenn ült halványan, szenvedőn.
Pásztornép hevert tűznél a mezőn,
és így szólt egy: „A város telve néppel.”
A másik így szólt: „Itt hálhattok az éjjel.”
Üdvözlégy Mária!

Tán épp ily enyhe nyári este volt,
tán épp így telten kélt az éji hold,
midőn egyszer a búzaföldön át
a gyalogúton hazalépkedett,
fehér-szelíden, mint a holdvilág,
karján tartva az alvó kisdedit,
ki vállra hajló fejjel aludott.
Kalász kalászra bókolt, susogott:
Üdvözlégy Mária!

Az egyházi év mozgó ünnepeinek táblázat¹

Naptári év	Hamvazószerda	Húsvét	Urunk mennybe menetele (csütörtök)	Pünkösd	Úrnapja (csütörtök)	Évközi hetek				Advent 1. vasárnapja
						– Nagyböjt előtt –		– Pünkösd után –		
						végző nap	hetek száma	kezdő nap	kezdő hét	
1997	febr. 12.	márc. 30.	máj. 8.	máj. 18.	máj. 29.	febr. 11.	5	máj. 19.	7	nov. 30.
1998	febr. 25.	ápr. 12.	máj. 21.	máj. 31.	jún. 11.	febr. 24.	7	jún. 1.	9	nov. 29.
1999	febr. 17.	ápr. 4.	máj. 13.	máj. 23.	jún. 3.	febr. 16.	6	máj. 24.	8	nov. 28.
2000	márc. 8.	ápr. 23.	jún. 1.	jún. 11.	jún. 22.	márc. 7.	9	jún. 12.	10	dec. 3.
2001	febr. 28.	ápr. 15.	máj. 24.	jún. 3.	jún. 14.	febr. 27.	8	jún. 4.	9	dec. 2.
2002	febr. 13.	márc. 31.	máj. 9.	máj. 19.	máj. 30.	febr. 12.	5	jún. 20.	7	dec. 1.
2003	márc. 5.	ápr. 20.	máj. 29.	jún. 8.	jún. 19.	márc. 4.	8	jún. 9.	10	nov. 30.
2004	febr. 25.	ápr. 11.	máj. 20.	máj. 30.	jún. 10.	febr. 24.	7	máj. 31.	9	nov. 28.
2005	febr. 9.	márc. 27.	máj. 5.	máj. 15.	máj. 26.	febr. 8.	5	máj. 16.	7	nov. 27.
2006	márc. 1.	ápr. 16.	máj. 25.	jún. 4.	jún. 15.	febr. 28.	8	jún. 5.	9	dec. 3.
2007	febr. 21.	ápr. 8.	máj. 17.	máj. 27.	jún. 7.	febr. 20.	7	máj. 28.	8	dec. 2.
2008	febr. 6.	márc. 23.	máj. 1.	máj. 11.	máj. 22.	febr. 5.	4	máj. 12.	6	nov. 30.
2009	febr. 25.	ápr. 12.	máj. 21.	máj. 31.	jún. 11.	febr. 24.	7	jún. 1.	9	nov. 29.
2010	febr. 17.	ápr. 4.	máj. 13.	máj. 23.	jún. 3.	febr. 16.	6	máj. 24.	8	nov. 28.
2011	márc. 9.	ápr. 24.	jún. 2.	jún. 12.	jún. 23.	márc. 8.	9	jún. 13.	11	nov. 27.
2012	febr. 22.	ápr. 8.	máj. 17.	máj. 27.	jún. 7.	febr. 21.	7	máj. 28.	8	dec. 2.

¹ A Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár *Vasárnapi Kalauz* című kötete 2074-ig terjedő liturgikus öröknaptárat tartalmaz. Lásd www.ppek.hu/k12.htm. (PPEK).

Utószó

Utoljára 1924-ben Pogonyi Bernát balatoni plébános tollából jelent meg ehhez hasonló kiadvány. Azóta rendkívül sok minden változott egyházunk liturgiájában, azonban a templom szolgálatában álló, közvetlen munkatársainknak semmiféle eligazítás nem állt rendelkezésükre. Ezért hiánypótlónak gondoltuk ennek a kis könyvnek az anyagát.

A munkaközösség tagjai az anyag összeállításakor tudatában voltak annak, hogy – bár nagy körültekintéssel állították össze ezt a kézikönyvet – lehetnek hiányosságai. Ezért kérem a gyakorló lelképásztorokat, hogy amennyiben a könyv használata során ilyeneket találnak, írják le észrevételeiket, tanácsaikat és küldjék el címemre. Így jobb, megfelelőbb tartalommal jelenhet meg a második kiadás, ha arra szükség lesz.

Külön köszönet jár Dr. Szutorcsik József forrói plébános úrnak, aki készséggel bocsátotta rendelkezésünkre 1972-ben készült kéziratát.

Kormos Gyula
felelős szerkesztő

Miskolc, Szeretet utca 15. sz.